

Van: [REDACTED]
Verzonden: vrijdag 18 maart 2011 17:50
Aan: [REDACTED]
CC: [REDACTED]
Onderwerp: Eerste bevindingen cluster openbare orde en veiligheid
Bijlagen: Eerste bevindingen cluster openbare orde en veiligheid.doc

Heren,

Zie bijgaand mijn eerste bevindingen. Ik heb er even op zitten kouwen. Voor de brandweer heb ik niet de vraag beantwoord of er nu aanvullend onderzoek nodig is. Dat is een vraag van de te hanteren tactiek ten aanzien van de beleidsvragen. Daar moeten we het maar eens over hebben, lijkt me.

groet,
[REDACTED]

Eerste bevindingen cluster openbare orde en veiligheid

Het cluster openbare orde en veiligheid bestaat uit twee subclusters:

- het subcluster brandweer en rampenbestrijding;
- het subcluster overige openbare orde en veiligheid.

De totale omvang van de beschikbare middelen volgens de ijkpunten van dit cluster bedraagt in 2010 in totaal ruim 1 miljard euro (exclusief G4).

Beide subclusters kennen een hoger uitgavenniveau dan de ijkpunten. In totaal liggen de werkelijke uitgaven in het cluster 210 miljoen euro hoger dan de ijkpunten.

Subcluster Brandweer en rampenbestrijding

Het ijkpunt van dit subcluster bedraagt circa 840 miljoen euro. In totaal liggen de uitgaven op 930 miljoen euro. Dit is 90 miljoen euro hoger dan het ijkpunt. Per inwoner betekent dit een totaalverschil van circa 6 euro per inwoners. Dat is ruim 10% boven de gemiddelde ijkpuntscore van 58 euro per inwoner.

Kostendrijvers in dit subcluster zijn:

- de stijging van het aantal beroepskrachten ten opzichte van vrijwillige brandweerlieden;
- de stijging van het aantal fte in de ondersteuning.

Het huidige ijkpunt is in 2005 voor het laatst aangepast. Ook toen was er sprake van netto uitgaven die hoger lagen dan het ijkpunt. De doelstelling van de aanpassing was om dit weer met elkaar in overeenstemming te brengen. Geconcludeerd kan worden dat de stijging van de netto uitgaven zich desondanks heeft voortgezet. Het opnieuw ophogen van het ijkpunt ligt daarom niet in de rede.

De bovengenoemde personele kostendrijvers hangen zeer waarschijnlijk samen met de regionalisering van de brandweer en de toenemende kwaliteitseisen die vanuit het rijk gesteld worden aan de brandweer. Ook hierdoor ligt een ophoging van het ijkpunt niet zonder meer in de rede: dit zij immers kostenstijgingen als gevolg van rijksbeleid.

Onlangs is een wetsvoorstel door de MR aangenomen die regionalisering van de brandweer verplicht stelt. De financiële effecten hiervan worden nog onderzocht. De verplichte regionalisering zou er toe kunnen leiden dat de zichtbaarheid van intergemeentelijke kostenverschillen verder afneemt. Gezien de verdergaande stijging van de netto uitgaven is dit problematisch, juist omdat de normering- en onderhoudssystematiek van het gemeentefonds gebaseerd is op de reële kosten bij gemeenten (kostenoriëntatie). In de Raad voor de Veiligheid op 15 maart 2011 in het kader van de verplichte regionalisering afgesproken dat bij de evaluatie van de Wet veiligheidsregio's in 2012 de vraag naar een doorontwikkeling van verlengd lokaal bestuur naar functioneel bestuur betrokken wordt.

De financiering van de brandweertaak en de rampenbestrijding van de veiligheidsregio's verloopt voor ongeveer 90% via het gemeentefonds. De overige 10% komt voort uit een specifieke uitkering direct naar de regio's, de BDUR. Deze hybride financiering wordt breed gezien als problematisch, mede omdat niet is afgebakend welke kosten uit de BDUR en welke kosten uit het Gf gefinancierd worden. In het kader van het bestuursakkoord zal worden afgesproken dat een onderzoek zal plaatsvinden naar de financiering van de veiligheidsregio.

Uit het bovenstaande zijn de volgende beleidsvragen af te leiden:

b

Mogelijke oplossingsrichtingen zijn gelegen in meer efficiency en sturing op de kostendrijvers. De best practices in vervolg van het onderzoek kunnen hier handreikingen voor aanleveren. Ten aanzien van de financiering en onderhoudssystematiek komt in het verlengde van de vraag naar de doorgroei van verlengd lokaal bestuur naar functioneel bestuur de vraag of de financiering nog wel via het fonds dient te verlopen.

Subcluster Overige openbare orde en veiligheid

Het taakgebied Overige openbare orde en veiligheid bevat onder andere om uitgaven voor handhaving, toezicht, preventie (stads- en dorpswachten, criminaliteitspreventie, cameratoezicht, APV-handhaving), Veiligheidshuizen,

Haltbureaus, beleids- en planvorming integrale veiligheid en een aantal overige beschermende maatregelen zoals dierenwelzijn en reddingswezen.

Het ijkpunt van dit subcluster bedraagt circa 170 miljoen euro. In totaal liggen de uitgaven binnen dit cluster op 290 miljoen euro. Enige voorzichtigheid bij het voorlopige karakter van de resultaten is op zijn plaats omdat juist bij dit subcluster de afbakening met aanpalende clusters (maatschappelijke zorg, reiniging/wegen) van invloed is op het eindbeeld.

Op basis van de nu bekende gegevens zijn de reële uitgaven 120 miljoen euro hoger dan het ijkpunt. Per inwoner betekent dit een totaalverschil van circa 8 euro per inwoners. Dat is ver boven de gemiddelde ijkpuntscore van 12 euro per inwoner.

Deze verhoogde uitgavenniveaus gelden voor alle groepen gemeenten. Echter er zijn wel verschillen tussen gemeenten in de mate van verhoging. Als gemeenten worden gegroepeerd naar inwonertal valt met name de gemeenten in de grootteklasse 50.000-100.000 inwoners op. Deze groep zit omgerekend naar uitgaven per inwoner 15 euro boven het ijkpunt. De andere grootteklassen zitten gemiddeld iets meer dan 6 euro boven het ijkpunt. Als gemeenten worden gegroepeerd naar mate van bebouwing valt op dat dit een zeer goede indicator is. Naarmate de bebouwing dichter wordt, zitten gemeenten verder boven het ijkpunt. Dun bebouwde gemeenten zitten 4 euro per inwoner boven het ijkpunt, matig dicht bebouwde gemeenten 9 euro per inwoner en dicht bebouwde gemeenten 11 euro per inwoner.

In het verlengde van het verschil van 120 miljoen aan verhoogde netto uitgaven, speelt de situatie rond de vanaf 1 januari 2012 wegvallende middelen Leefbaarheid en Veiligheid ('Van Monfransgelden') ter hoogte van 63 miljoen euro. De voorlopige inschatting is dat 2/3 deel van deze middelen wordt ingezet voor structurele taken. Het wegvallen van deze middelen vanaf 2012 zal het verschil tussen het ijkpunt en de werkelijke uitgaven dus met 40 miljoen doen toenemen, als er geen maatregelen worden genomen.

Door de diversiteit van de activiteiten in het cluster is het moeilijk om eenduidige kostendrijvers aan te wijzen. Meer inzicht in de casuïstiek is hiervoor noodzakelijk. In het algemeen lijkt de toenemende aandacht voor veiligheid en leefbaarheid in de samenleving een oorzaak van toenemende uitgaven van gemeenten op dit vlak.

Uit het bovenstaande is de volgende beleidsvraag af te leiden:

b

Van:
Verzonden:
Aan:
CC:
Onderwerp:
Bijlagen:

[REDACTED]
vrijdag 1 april 2011 9:31

[REDACTED]
Eerste bevindingen cluster openbare orde en veiligheid.doc
Eerste bevindingen cluster openbare orde en veiligheid.doc

[REDACTED]
Het A4'tje OOV voor de G4/8.

Eerste bevindingen cluster openbare orde en veiligheid

Het cluster openbare orde en veiligheid bestaat uit twee subclusters:

- het subcluster brandweer en rampenbestrijding;
- het subcluster overige openbare orde en veiligheid.

De totale omvang van de beschikbare middelen volgens de ijkpunten van dit cluster bedraagt in 2010 in totaal ruim 1 miljard euro (exclusief G4).

Beide subclusters kennen een hoger uitgavenniveau dan de ijkpunten. In totaal liggen de werkelijke uitgaven in het cluster 210 miljoen euro hoger dan de ijkpunten.

Subcluster Brandweer en rampenbestrijding

Het ijkpunt van dit subcluster bedraagt circa 840 miljoen euro. In totaal liggen de uitgaven op 930 miljoen euro.

Dit is 90 miljoen euro hoger dan het ijkpunt, dat is ruim 10%. De kostendrijvers in dit subcluster zijn:

- de stijging van het aantal beroepskrachten ten opzichte van vrijwillige brandweerlieden;
- de stijging van het aantal fte in de ondersteuning.

Het huidige ijkpunt is in 2005 voor het laatst aangepast. Ook toen was er sprake van netto uitgaven die hoger lagen dan het ijkpunt. De doelstelling van de aanpassing was om dit weer met elkaar in overeenstemming te brengen. Geconcludeerd kan worden dat de stijging van de netto uitgaven zich desondanks heeft voortgezet. De bovengenoemde personele kostendrijvers hangen waarschijnlijk deels samen met de verdergaande versterking van de brandweer en rampenbestrijding.

Een hoofdpoging voor vervolgonderzoek is of ligt rondom de beheersbaarheid of het beheersbaar maken van de kostenontwikkeling binnen het cluster brandweer en rampenbestrijding. Deze hoofdpoging valt uiteen in een aantal deelvragen. Hebben de toegenomen uitgaven ook daadwerkelijk geleid tot een hogere kwaliteit? Is er een eindperspectief te schetsen op welk niveau de uitgaven zich zullen stabiliseren? Welke sturingsinstrumenten staan er ter beschikking om deze ontwikkeling te sturen? Zijn er groepen gemeenten waarbij deze kostenontwikkeling meer significant is dan bij andere? Vervolg vragen die daarbij aan de orde zijn is of deze ontwikkeling in kwaliteit gedreven wordt door eisen (regionalisering, kwaliteitseisen) vanuit het rijk of dat het eigen keuzes van gemeenten zijn en welke keuzes het rijk wil honoreren.

Er is een wetsvoorstel in procedure die regionalisering van de brandweer verplicht stelt. De verplichte regionalisering zou er toe kunnen leiden dat de zichtbaarheid van intergemeentelijke kostenverschillen verder afneemt. Dit past niet bij de normering- en onderhoudssystematiek van het gemeentefonds, die gebaseerd is op de reële kosten bij gemeenten (kostenoriëntatie).

De financiering van de brandweertaak en de rampenbestrijding van de veiligheidsregio's verloopt voor ongeveer 90% via het gemeentefonds. De overige 10% komt voort uit een specifieke uitkering direct naar de regio's, de BDUR. Deze hybride financiering wordt breed gezien als problematisch, mede omdat niet is afgebakend welke kosten uit de BDUR en welke kosten uit het Gf gefinancierd worden.

Subcluster Overige openbare orde en veiligheid

Het taakgebied Overige openbare orde en veiligheid bevat onder andere uitgaven voor handhaving, toezicht, preventie (stads- en dorpswachten, criminaliteitspreventie, cameratoezicht, APV-handhaving), Veiligheidshuizen, Haltbureaus, beleids- en planvorming integrale veiligheid en een aantal overige beschermende maatregelen zoals dierenwelzijn en reddingswezen.

Het ijkpunt van dit subcluster bedraagt circa 170 miljoen euro. In totaal liggen de uitgaven binnen dit cluster op 290 miljoen euro. Enige voorzichtigheid bij de voorlopige resultaten is op zijn plaats omdat juist bij dit subcluster de afbakening met aanpalende clusters (maatschappelijke zorg,

reiniging/wegen) van invloed is op het eindbeeld. Er zijn signalen uit het verdere verloop van het onderzoek dat de totale uitgaven toch dicht bij het ijkpunt liggen dan in het laatste voortgangsrapport is aangegeven.

De verhoogde uitgavenniveaus gelden voor alle groepen gemeenten. Echter er zijn wel verschillen tussen gemeenten in de mate van verhoging. Als gemeenten worden gegroepeerd naar inwonertal valt met name de gemeenten in de grootteklasse 50.000-100.000 inwoners op. Deze groep zit omgerekend naar uitgaven per inwoner 15 euro boven het ijkpunt. De andere grootteklassen zitten gemiddeld iets meer dan 6 euro boven het ijkpunt. Als gemeenten worden gegroepeerd naar mate van bebouwing valt op dat dit een goede indicator is. Naarmate de bebouwing dicht wordt, zitten gemeenten verder boven het ijkpunt. Dun bebouwde gemeenten zitten 4 euro per inwoner boven het ijkpunt, matig dicht bebouwde gemeenten 9 euro per inwoner en dicht bebouwde gemeenten 11 euro per inwoner.

Vanaf 1 januari 2012 vervallen de middelen Leefbaarheid en Veiligheid ('Van Manfransgelden'). De inschatting is dat 32 miljoen euro van deze middelen wordt ingezet voor structurele taken binnen het cluster overige openbare orde en veiligheid. Dit leidt er waarschijnlijk toe dat voor de groep gemeenten vanaf 100.000 inwoners het verschil tussen ijkpunt en werkelijke uitgaven groter is.

Er wordt nader onderzocht of de gemiddelde uitgavenstijging ook noodzakelijk is: met andere woorden of bepaalde gemeenten wellicht een 'slimmere' aanpak kiezen dan andere. Een vervolgvraag die ook hier aan de orde is, is in welke mate de hogere uitgaven worden gehonoreerd.

Herijking cluster Openbare Orde en Veiligheid

eerste uitwerking tweede fase POR

Notitie

Cebeon/Regioplan, 14 februari 2012

1 Inleiding

algemeen

In deze notitie wordt een eerste uitwerking gepresenteerd van mogelijke thema's voor de tweede fase van het POR onderzoek, gericht op de herijking van het cluster Openbare Orde en Veiligheid (OOV). Daarbij wordt aangesloten bij de bevindingen van de eerste fase ten aanzien van de subclusters Brandweezorg en rampenbestrijding en Overige Openbare Orde en Veiligheid (OOOV). Deze bevindingen zijn als bijlage bijgevoegd.

Naast BZK en Financiën is V&J een belangrijke betrokken partij.

invoering Wet veiligheidsregio's (wvr) en verplichte regionalisering

Door de invoering van de Wvr (oktober 2010) en in het verlengde daarvan de verplichte regionalisering (2011) is de organisatie van de brandweer en rampenbestrijding aan duidelijke wijzigingen onderhevig. Voor het Ministerie van V&J is dit naar verwachting aanleiding om de effecten van de invoering Wvr te evalueren. Daarbij zijn ook de financiële effecten relevant. Dit kan zowel betrekking hebben op de totale kostenontwikkeling als ook mogelijke effecten vanuit regionalisering (bijvoorbeeld schaafeffecten, maar ook ontwikkeling van het voorzieningenniveau/kwaliteit).

Belangrijk aandachtspunt daarbij is dat het overgrote deel van de financiële middelen via het gemeentefonds beschikbaar wordt gesteld. Dit betekent dat er een duidelijke relatie met de omvang/verdeling van het gemeentefonds is.

De genoemde evaluatie Wvr en de herijking van het cluster OOV zullen met het ministerie van V&J moeten worden afgestemd. Daarbij gaat het niet alleen om de inrichting/planning van de evaluatie en herijking van het subcluster brandweer en rampenbestrijding, maar ook om een bredere afstemming van het onderzoek op:

- de herijking van het gemeentefonds in algemene zin en het cluster OOV, waarin ook het subcluster OOOV een rol speelt in het bijzonder;
- de rol van de BDUR (zie hieronder).

ontwikkeling geldstromen en financiële arrangementen

Behalve de sterke ontwikkeling (toename) van de uitgaven aan het taakgebied OOV (zowel brandweer/rampenbestrijding als OOOV), is er ook een dynamiek in de ontwikkeling van aanverwante geldstromen en arrangementen op het terrein van OOV.

Een aantal belangrijke ontwikkelingen zijn:

- de hybride financieringsstructuur voor het taakgebied brandweer- en rampenbestrijding. Naast de financiering via het gemeentefonds is met name de werking van de BDUR van belang. Via deze specifieke geldstroom worden middelen aan veiligheidsregio's ter beschikking gesteld. Beide geldstromen (algemene middelen van gemeenten en specifieke middelen BDUR via regio's) hebben geen heldere afba-

kening in hun besteding op regionaal niveau. Deze geldstromen worden met de regionalisering verder met elkaar verweven, terwijl de regelingen van de voeding en verdeling van beide geldstromen onafhankelijk van elkaar tot stand komen. De laatste jaren worden ook middelen aan de BDUR toegevoegd die aan gemeentelijke taken raken, terwijl de verdeling in de BDUR over de veiligheidsregio's duidelijk afwijkt van die in het gemeentefonds. Er is derhalve bij een herijking ook aandacht nodig voor het totale financiële arrangement en de afstemming van regelingen rond volume/verdeling van middelen;

- de afnemende zichtbaarheid van kostenpatronen op gemeentelijk niveau, doordat veiligheidsregio's veelal tamelijk globale bijdrageregelingen hanteren (bijvoorbeeld gelijke inwonerbijdragen per gemeente), terwijl de feitelijke kosten tussen typen gemeenten uiteenloopt. Dit is voor het onderhoud van de verdeling van het gemeentefonds een aandachtspunt, maar voor individuele gemeenten ook een bron van onduidelijkheid: hun bijdrage aan de regio gaat afwijken van de middelen die ze ervoor krijgen in de verdeling van het gemeentefonds. Zolang brandweerzorg en rampenbestrijding een gemeentelijke taak is (die in regio's gemeenschappelijk wordt uitgevoerd) kan dit spanningen oproepen;
- het afnemen/aflopen van middelen uit DU's. Met name de DU leefbaarheid en veiligheid, maar ook middelen uit een aantal andere DU's worden door gemeenten ingezet op het taakgebied OOOV. Het aflopen/afnemen van deze middelen doet de druk op de algemene middelen van gemeenten toenemen, indien de gevraagde/gewenste kwaliteit onverminderd hoog blijft. Het stijgende lastenniveau is een uiting van het (maatschappelijk) gewenste beleid. Zowel op het vlak van toezicht openbare ruimte (o.a. meer cameratoezicht zoals aangegeven in het Regeerakkoord) als integraal veiligheidsbeleid reageren gemeenten op richtlijnen en bestuurlijke afspraken (het lastenniveau van het gewenste voorzieningenniveau komt daarmee hoger te liggen). Daarbij kan er wel sprake zijn van wisselende niveaus van lasten tussen individuele gemeenten, maar die hangen vooral samen met een verschil in problematiek (met name groepen probleemjongeren), waarbij gemeenten ook over de grens van het taakgebied heen samenhangende maatregelen nemen (zowel in de sfeer van maatschappelijk zorg als veiligheid), hetgeen wijst op doelmatig gedrag. De opwaartse druk op de netto lasten zal mede kunnen aanhouden wanneer de middelen uit DU's aflopen. Met name uit de DU leefbaarheid en veiligheid zetten (vooral grote) gemeenten substantiële bedragen in ten behoeve van de veiligheid.

technische uitwerking

Bij de technische uitwerking van de herijking van de subclusters brandweer/rampenbestrijding en OOOV spelen verder de volgende onderwerpen een rol:

- de vraag welk basisjaar er wordt genomen voor een herijking. Het evaluatieve karakter van een recente wet (Wvr) en de grote dynamiek in de uitgavenontwikkeling (zowel bij gemeenten als in DU's) kunnen wijzen op het hanteren van een zo recent mogelijk peiljaar;
- het recht trekken van de scheefheid in de verdeling bij brandweer/rampenbestrijding voor de kleinste, minst verstedelijkte gemeenten, die relatief meer afwijken van het huidige ijkpunt dan voor andere groepen gemeenten;
- het recht trekken van de scheefheid in de verdeling bij OOOV voor de grotere, meer verstedelijkte gemeenten met relatief veel aandachtsgroepen (aandeel minderheden, aantal problematische jeugdgroepen en dure voorzieningen (zoals cameratoezicht en straatcoaches));
- het onderbrengen van (het relevante deel van de) vaste bedragen voor de G4 in de verdeling.

Bijlagen

A Bevindingen eerste fase POR onderzoek voor cluster OOV

A.1 Brandweer en rampenbestrijding

De belangrijkste bevindingen uit de eerste fase van het POR onderzoek zijn:

- volume: een hoger uitgavenvolume dan het ijkpunt aangeeft in alle typen gemeenten. Het grootste verschil wordt aangetroffen bij de kleinste minst verstedelijkte gemeenten waar er van oudsher de meeste vrijwilligers zijn. Het betreft hierbij een voortzetting van de trend die ook bij de laatste herijking in 2005 is waargenomen.
De lastenstijging is gekoppeld aan een verdere professionaliseringsslag die een hogere kwaliteit met zich brengt. Deze ontwikkeling is mede gebaseerd op eerder opgestelde leidraden/handreikingen en de maatschappelijke druk (mede als gevolg van een aantal rampen). De kwaliteitsverhoging wordt ook met de introductie van de Wet Veiligheidsregio's en gestimuleerde regionalisering naar Veiligheidsregio's nagestreefd. Uitgaande van de wenselijkheid van de kwaliteitsverhoging wijst dit op een opwaartse bijstelling van het volume van dit ijkpunt. Het volumevraagstuk bij het cluster Brandweer- en Rampenbestrijding dient mede te worden beschouwd vanuit de ontwikkelingen van het volume in de BDUR;
- verdeling: het feit dat de netto lasten voor de kleinste, minst verstedelijkte gemeenten relatief meer afwijken van het huidige ijkpunt dan voor andere groepen gemeenten duidt op een scheefheid in de verdeling. Bij een eventuele herziening van de verdeling binnen het gemeentefonds zal ook de relatie met de verdeling van de middelen in de BDUR in de beschouwingen moeten worden betrokken (inclusief de beleidsintenties ten aanzien van deze uitkering), aangezien de middelen een complementair karakter hebben en de rol van veiligheidsregio's steeds groter wordt door de voortschrijdende regionalisering van brandweerorganisaties;
- verminderde zichtbaarheid kostenpatronen: de trend van een voortschrijdende regionalisering, versterkt door het wetsvoorstel om de regionalisering van de gemeentelijke brandweerorganisaties verplicht te stellen, kan er toe leiden dat de zichtbaarheid van intergemeentelijke kostenverschillen steeds verder afneemt. De vraag hoe regio's de bijdragen aan inliggende gemeenten doorberekenen gaat dan steeds meer bepalen welke lastenverschillen er zichtbaar zijn tussen individuele gemeenten en typen gemeenten. Wanneer de gehanteerde bijdrageregeling erg globaal is (bijvoorbeeld gelijke bijdragen per inwoner voor alle inliggende gemeenten, ongeacht hun verschillen in structuurkenmerken) en niet direct aansluit bij de werkelijke kostenverschillen tussen gemeenten, is er ook geen helder beeld van de feitelijke kostenverschillen tussen typen gemeenten meer voorhanden. Dat zal het volgen van de lastenontwikkelingen zowel door individuele gemeenten als in het kader van het POR bemoeilijken;
- vier grote steden: van de G4 gemeenten geven er ten opzichte van het ijkpunt drie gemeenten relatief minder uit dan de andere onderzoeksgemeenten en één meer¹. In het verleden is voor de G4 de lijn gevolgd dat dit subijkpunt steeds in samenhang is beoordeeld met de uitkomsten voor het subcluster OOV, omdat enkele verdeelmaatstaven in het ijkpunt vanuit de overige gemeenten wat te lijken 'doorschie-

1. Bij deze laatste gemeente gaat het vooral om tijdelijke extra (reorganisatie-)lasten (o.a. veiligheidsregio).

ten' voor de G4². Dit kan het beste worden gecorrigeerd in afstemming op eventuele aanpassingen in de verdeling van het ijkpunt voor de overige gemeenten (waarbij de kleinste gemeenten nu nog meer afwijken dan grotere gemeenten).

A.2 Overige openbare orde en veiligheid

Belangrijkste bevindingen uit de eerste fase van het POR onderzoek zijn:

- volume: voor het subcluster OOOV is er sprake van een gemiddeld hoger lastenniveau ten opzichte van het huidige ijkpunt. De lastenstijging doet zich in alle groepen gemeenten voor, maar niet in gelijke mate. Met name bij de grotere, meer verstedelijkte gemeenten met relatief veel aandachtsgroepen is er sprake van een duidelijk bovengemiddelde toename van de lasten.

Het stijgende lastenniveau is een uiting van het (maatschappelijk) gewenste beleid. Zowel op het vlak van toezicht openbare ruimte (o.a. meer cameratoezicht zoals aangegeven in het Regeerakkoord) als integraal veiligheidsbeleid reageren gemeenten op richtlijnen en bestuurlijke afspraken (het lastenniveau van het gewenste voorzieningenniveau komt daarmee hoger te liggen). Daarbij kan er wel sprake zijn van wisselende niveaus van lasten tussen individuele gemeenten, maar die hangen vooral samen met een verschil in problematiek (met name groepen probleemjongeren), waarbij gemeenten ook over de grens van het taakgebied heen samenhangende maatregelen nemen (zowel in de sfeer van maatschappelijk zorg als veiligheid), hetgeen wijst op doelmatig gedrag.

De opwaartse druk op de netto lasten zal mede kunnen aanhouden wanneer de middelen uit DU's aflopen. Met name uit de DU leefbaarheid en veiligheid zetten (vooral grote) gemeenten substantiële bedragen in ten behoeve van de veiligheid.

- verdeling: aangezien de lastenstijging zich relatief veel sterker heeft voorgedaan in grotere, meer verstedelijkte gemeenten met relatief veel aandachtsgroepen is er ook aandacht voor de verdeling van de middelen in het gemeentefonds vereist. De samenloop van extra uitgaven boven het huidige ijkpunt tussen gemeenten naarmate het aandeel minderheden oploopt, vertoont daarbij duidelijke parallellen met een relatieve toename in het aantal problematische jeugdgroepen en dure voorzieningen (cameratoezicht en straatcoaches).

Daarbij lijkt bovendien de decentralisatieuitkering voor de grote gemeenten een drukkend effect op de netto lasten te hebben gehad. Indien deze uitkering in de komende jaren verdwijnt, stijgen de netto lasten voor deze gemeenten naar verwachting nog sterker, aangezien er mogelijk structurele voorzieningen (zoals cameratoezicht) uit zijn gefinancierd. Dit is ook voor de verdeling aan aandachtspunt, omdat grotere gemeenten nu nog relatief veel middelen uit aflopende DU's ontvangen.

- vier grote steden: bij één van de G4-gemeenten ligt het netto lastenniveau net iets minder hoog ten opzichte van de eigen ijkpuntscore in vergelijking met de situatie bij andere gemeenten. Voor de drie andere G4 gemeenten is het niveau van de netto lasten relatief hoger. Er zijn duidelijke aanwijzingen dat de hogere lastenniveaus samenhangen met extra intensieve/kostenverhogende omstandigheden in de sfeer van preventie, toezicht en handhaving van orde/veiligheid in de openbare ruimte. Door de omstandigheden in de vier grote steden leidt de cumulatie van een aantal factoren tot hogere lastenniveaus (criminaliteit, illegaliteit/prostitutie, drugsverslaafden/veelplegers, gebrek aan sociale controle, grote mate van overlast en lage scores op leefbaarheid, veel grote evenementen).

2. Tegenovergestelde beeld aan dat bij bestuursorganen.

Van:
Verzonden:
Aan:
CC:
Onderwerp:
Bijlagen:

[REDACTED]
vrijdag 15 juli 2011 16:54

[REDACTED]
Memo Cluster Openbare Orde en Veiligheid
Memo Cluster Openbare Orde en Veiligheid.doc

Zie bijgaand.

Met vriendelijke groet,
[REDACTED]

Memo Cluster Openbare Orde en Veiligheid

Conclusies omvang

In het cluster openbare orde en veiligheid is een sterke groei waarneembaar van uitgaven van gemeenten boven het ijkpunt. Het ijkpunt van het subcluster Brandweer en rampenbestrijding bedraagt circa 840 miljoen; de werkelijke uitgaven van gemeenten bedragen circa 920 miljoen. Het ijkpunt van het subcluster Openbare Orde en Veiligheid bedraagt circa 170 miljoen; de werkelijke uitgaven van gemeenten bedragen circa 300 miljoen.

Conclusies verdeling

De netto lasten van gemeenten aan Brandweer en Rampenbestrijding liggen in alle typen gemeenten boven het huidige ijkpunt. Kleine gemeenten en gemeenten met een lage bebouwingsdichtheid zijn de sterkste uitschieter. De achtergrond hiervan is dat deze gemeenten van oudsher veel vrijwilligers hebben en daardoor het sterkst getroffen worden door de omslag van vrijwilligers naar beroepskrachten. Ook worden deze gemeenten door de regionalisering het sterkst geconfronteerd met kostenstijging als gevolg van de uniformering van de kwaliteitsniveaus.

De lastenstijging van gemeenten aan Overige openbare orde en veiligheid doet zich wel in alle groepen gemeenten voor maar is het sterkst in grotere, meer verstedelijkte gemeenten met relatief veel aandachtsgroepen. Complicerend element hierbij is dat het aantal aandachtsgroepen (jeugdgroepen) geen verdeelmaatstaf is in het fonds.

Er zijn geen significante samenhangen met andere clusters.

Achtergronden stijging

Toegenomen maatschappelijke aandacht voor veiligheid en een aantal rampen (Volendam/Enschede) vertaalt zich in een hogere prioriteit bij gemeenten voor openbare orde en veiligheid. Dit reflecteert zich in de kostenontwikkeling. Voor de brandweer is specifiek dat er een omslag plaatsvindt van vrijwilligers naar beroepskrachten en er is ook sprake van een stijging van het aantal fte in de ondersteuning. Voor openbare orde en veiligheid is specifiek dat er een grote variatie is aan kosten van het ingezette instrumentarium

Tabel: Ontwikkeling gemiddelde netto last in over de jaren 2005-2010 aan de taakgebieden Brandweer en rampenbestrijding en Overige openbare orde en Veiligheid. Cijfers zijn in euro's per inwoner.

	2005	2007	2009	2010
Brandweer en rampenbestrijding	47	53	62	64
Overige openbare orde en veiligheid	12	14	20	21

Conclusies totaal

Brandweer en rampenbestrijding

Verwacht mag worden dat de lastenstijging bij de veiligheidsregio zich nog even voort zal zetten, Dit gaat ten koste van ander clusters in het fonds. Bij de evaluatie van de veiligheidsregio dienen de volgende vragen betrokken te worden:

- op welk kostenniveau zal de lastenstijging zich stabiliseren

- in welke mate kan het rijk sturing geven aan kostenbeheersing
- is de lastenstijging van de afgelopen jaren voldoende gecompenseerd door het accres over deze periode.

Aan de hand van de antwoorden op deze vragen kan worden bepaald of het ijkpunt dient te worden aangepast.

Overige openbare orde en veiligheid

De grote maatschappelijke aandacht voor het thema van veiligheid zal de komende jaren blijven bestaan. Gezien het belang dat dit kabinet stelt aan veiligheid in de wijken, is aanpassing van het ijkpunt gerechtvaardigd. Echter, vanuit VenJ dient eveneens het kostenbewustzijn te worden vergroot. Het stimuleren van cameratoezicht (maatregel RA) zal de kosten waarschijnlijk opdrijven.

Speelveld

b

Voor overige openbare orde en veiligheid speelt ook de beëindiging van de Leefbaarheids en Veiligheidsmiddelen (Van Montfransgelden) een rol. Deze middelen waren gericht juist op de groep gemeenten met de hoogste uitgaven. Politiek gezien is er zowel op rijksniveau als op gemeentelijk niveau weinig ruimte om op deze onderwerpen te desintensiveren.

Van: [redacted]
Verzonden: vrijdag 23 september 2011 16:30
Aan: [redacted]
CC: [redacted]
Onderwerp: a) RE: Brief gemeentefinanciën voor interbestuurlijk advies opm [redacted]

Hai [redacted]

Ik heb [redacted] geïnformeerd, of het in de nota is gekomen weet ik niet, deze ken ik namelijk niet.

b [redacted]

b [redacted]

In de begeleidende mail is ruimte gelaten voor het gesprek met de departementen, in moeilijke gevallen is ons gevraagd af te stemmen met jou, [redacted] of [redacted]. Deze ruimte heb ik gebruikt om ook het openliggende geschilpunt op te lossen. Dit heb ik mede gedaan [redacted] te versoepelen. Om zeker te zijn dat dit strookt met de aanpak van de totale brief heb ik a) [redacted] gevraagd het gesprek mee te voeren. We zijn er in dit gesprek op een goede manier uit b) gekomen [redacted] en die tegelijkertijd de art. 2 vraag op tafel houden.

b In mijn beeld kan het niet zo zijn dat [redacted].

Anders moeten we maandag even verder praten.

Met vriendelijke groet,
[redacted]

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: [redacted]
Verzonden: vrijdag 23 september 2011 14:12
Aan: [redacted]
CC: [redacted]@gmail.com'; [redacted]
a) Onderwerp: RE: Brief gemeentefinanciën voor interbestuurlijk advies opm [redacted]

Hebben we dit aan de minister meegegeven?

b [redacted] zo weet ieder departement wel wat.... In principe, nee dua....

Sent with Good (www.good.com)

-----Original Message-----

From: [redacted]
Sent: Friday, September 23, 2011 11:18 AM W. Europe Standard Time
To: [redacted]

Cc: [redacted]@gmail.com'; [redacted]
Subject: RE: Brief gemeentefinanciën voor interbestuurlijk advies opm [redacted]

[redacted]
[redacted] en ik zijn donderdag nog bij V&J geweest omdat zij grote problemen hadden met de huidige formulering bij de evaluatie op de wet veiligheidsregio's. Waarschijnlijk [redacted] in de MR. We hebben met V&J afgesproken voor de consultatieversie van de brief nog naar deze formulering te kijken. [redacted] weet hier alles van.

b)
a)

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: [redacted]
Verzonden: vrijdag 23 september 2011 7:59
Aan: [redacted]
CC: [redacted]@gmail.com
Onderwerp: RE: Brief gemeentefinanciën voor interbestuurlijk advies opm [redacted]

Hoi,

Ik kan wijzigingen [redacted] zo niet zien, maar dit geldt in zijn algemeenheid:

Nu niets meer wijzigen (behalve een punt en komma). [redacted]
[redacted] En in consultatieperiode gebeurt we'll weer wat.

b

Sent with Good (www.good.com)

-----Original Message-----

From: [redacted]
Sent: Thursday, September 22, 2011 04:55 PM W. Europe Standard Time
To: [redacted]
Cc: [redacted]
Subject: Brief gemeentefinanciën voor interbestuurlijk advies opm [redacted]

a)

[redacted] en co,

de conceptbrief lezende denk ik dat er hier en daar nog wel wat aangepast kan/moet worden voor de te verzenden versie. Zie in bijgaande versie mijn suggesties en opmerkingen. Ik heb mij daarbij gericht op de hoofdstukken 3 en 4 en hoofdstuk 5 v.w.b. G4 en VHROSV en is in aanvulling op eerdere suggesties en opmerkingen.

groet,
[redacted]

Van: [REDACTED]
Verzonden: woensdag 17 oktober 2012 15:47
Aan: [REDACTED]
CC: [REDACTED]
Onderwerp: RE: herijking cluster OOV gemeentefonds irt financieringsstructuur VR

[REDACTED] e.a.,

We hebben je vraag binnen OBO besproken, en kunnen je (nog) geen antwoord geven. Je raakt hier een fundamenteel punt aan, dat o.a. ziet op de bestuurlijke inrichting van Nederland nu en in de toekomst. Velen van ons zijn inhoudelijk gezien voorstander van rechtstreekse financiering van veiligheidsregio's, maar daarbij is ook een aantal nadelen zichtbaar (democratische legitimatie, vierde bestuurslaag, bestuurlijke drukte etc). Wij willen alle voor- en nadelen eerst goed uitgezocht hebben en daarna in overleg met de nieuwe minister tot een uitspraak komen. NB: het huidige kabinet schaft de WGR+ regio's af omdat ze niet aansluiten op de bestuurlijke hoofdstructuur...

7xa

Dat betekent dat we een onderzoeksvraag gaan stellen, en je pas begin 2013 meer duidelijkheid kunnen geven. Ons project regionalisering [REDACTED] gaat hiermee aan de slag.

Wat je nu wel kunt doen, is richting V&J aankondigen dat we in overleg met de nieuwe minister een standpunt zullen bepalen, maar dat dat tijd kost. Wat de offerte van [REDACTED] betreft: ik ben bang dat je voorlopig uit zult moeten blijven gaan van de huidige (dus hybride) situatie, zeker omdat de evaluatie van de veiligheidsregio's pas 3^e kwartaal 2013 loskomt. Daarna zal het kabinet zich er over moeten buigen en voor je het weet zit je in 2014, zo leert de praktijk. Maar misschien kun je daar zelf iets slims op bedenken.

Succes en bedankt voor het stellen van de vraag,
[REDACTED]

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: [REDACTED]
Verzonden: donderdag 11 oktober 2012 18:14
Aan: [REDACTED]
CC: [REDACTED]
Onderwerp: herijking cluster OOV gemeentefonds irt financieringsstructuur VR

[REDACTED]
Conform je verzoek zet ik de vraag hierbij op de mail.

4xa

[REDACTED] heeft een offerte uitgebracht voor de herijking van het gemeentefondscluster Openbare orde en veiligheid (OOV) en de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDUR) van VenJ. De middelen in het cluster OOV, meer specifiek het subcluster brandweer en rampenbestrijding, hebben een nauwe relatie met de BDUR vanwege de hybride financiering van veiligheidsregio's (via BDUR en algemene uitkering gemeentefonds).

In het kader van de herijking van het cluster OOV doet de vraag zich voor of die hybride financieringsstructuur in het licht van de verdergaande regionalisering nog wel zo logisch is. Tot nu toe hebben we vanuit het project OOG steeds de aanpak voor ogen gehad om eerst het cluster OOV (i.c.m. de BDUR) te herijken en daarna de bestuurlijke vraag van de hybride financiering te beantwoorden. Met als achtergrond dat het cluster OOV en de BDUR dan helemaal up to date zijn en eventuele verandering in de financiering van de veiligheidsregio's dan technisch gezien relatief snel en gemakkelijk gerealiseerd is.

Mede gezien het hoge offertebedrag [REDACTED] komen wij steeds meer tot de conclusie dat het handig is om voorafgaande aan de herijking een visie op de financiering van veiligheidsregio's te hebben. Indien er bijv. zou worden besloten om over te gaan op rechtstreekse financiering van de veiligheidsregio's, hoeft het herijkingsonderzoek op onderdelen waarschijnlijk minder uitvoerig te zijn.

De vraag aan jou is: heeft OBO al een visie op rechtstreekse financiering van veiligheidsregio's en zo ja wat houdt die in? Zo niet, welke ideeën zijn er om tot zo'n visie te komen en met welk tijdspad?

Hier speelt ook het traject van de evaluatie van de Wet op de veiligheidsregio's (Wvr), waar de financieringsstructuur van de veiligheidsregio's aan de orde komt. Wij (OOG en adviseurs VenJ) zijn hierbij aangehaakt. De evaluatiecie zal haar rapport in het derde kwartaal van 2013 opleveren. Ons idee is om de

b
b

[redacted] over de financieringstructuur van veiligheidsregio's. Maar als wij uitgesproken opvattingen hebben, dan moeten we die uiteraard in dit stadium [redacted]

Enkele overwegingen vanuit de financiële verhouding:

- de BDUR overhevelen naar het GF en dus alle middelen richting gemeenten, lijkt niet te passen bij de verdergaande regionalisering
- de BDUR geeft VenJ een positie om allerlei dingen van gemeenten te verlangen. De kosten worden daarvan in onze ogen afgewenteld op het gemeentefonds (feitelijke uitgaven gemeenten op cluster OOV liggen structureel boven het ijkpunt). Het onderzoeken van de oorzaken van de kostenstijgingen is overigens een van de elementen in het onderzoek

groet, [redacted]

Van: [REDACTED]
Verzonden: donderdag 20 september 2012 18:37
Aan: [REDACTED]
CC: [REDACTED]
Onderwerp: RE: reactie PvA cluster OOV

b dank, maar moet t nog steeds lezen (had vanmiddag zomaar sombere puber...) Ik [REDACTED]
[REDACTED] > € 130.000 is Europees aanbesteden, > € 30.000 is 3 offertes
aanvragen. Het lijkt mij [REDACTED]

b [REDACTED] maar als het wel heel duur is, moeten we
een andere procedure volgen.

b [REDACTED] heb ik er behoefte aan dit te bespreken met Inkoop
en/of directeur. [REDACTED], ik wil hierover vrijdag graag met je van gedachten wisselen.

Begin volgende week dan inhoudelijk verder

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: [REDACTED]
Verzonden: do 20-9-2012 17:38
Aan: [REDACTED]
CC: [REDACTED]
Onderwerp: reactie PvA cluster OOV

Hoi [REDACTED],

Ik heb aangepaste plan van aanpak bestudeerd. In algemene zin denk ik dat [REDACTED] goed naar
ons geluisterd heeft. Er is bijv. een passage over onderscheiden van kostenontwikkelingen
opgenomen en ze hebben twee extra onderzoeksvarianten opgenomen (50 en 75% van
onderzoeksbudget). Deze twee varianten lijken echter geen optie, omdat de kwaliteit van
het onderzoek in het geding is. Het aantal onderzoeksdagen voor rekening van BZK komt bij
de 100%-variant op een kleine 100, de rest is voor rekening VenJ. Inhoudelijk heb ik
alvast één opmerking bij het PvA: waarom gaat [REDACTED] bij subcluster brandweer en
rampenbestrijding wel kijken naar oorzaken kostenstijgingen en bij subcluster OOOV niet?
Voor de rest heb ik vooral tekstuele opmerkingen.

10xa

Verder ligt er nog de vraag of we ruzie willen maken over wat er wel/niet in de Europese
aanbesteding zit. [REDACTED] verwijst in het PvA steeds naar het plan van aanpak technische
herijking overige clusters, maar uiteindelijk gaat het om wat er bij de opdrachtverlening
is afgesproken (zie mijn eerdere mail).

b

[REDACTED]
[REDACTED] en [REDACTED] hebben er ook naar gekeken, maar zij hebben geen aanvullende
opmerkingen.

a)

Begin volgende week maar even bespreken lijkt me.

groet, [REDACTED]